



**Socialnämndens  
verksamhetsplan  
2021-2023**



## Innehållsförteckning

|   |    |
|---|----|
| <i>1. Socialnämndens verksamhetsplan</i> .....                        | 2  |
| <i>2. Socialnämndens uppdrag</i> .....                                | 2  |
| <i>3. Socialnämndens verksamhetsmål</i> .....                         | 3  |
| <i>4. Förutsättningar och analys</i> .....                            | 4  |
| 4.1 Behovsbilder .....  | 4  |
| 4.2 Verksamheternas nuläge och identifierade utvecklingsområden ..... | 7  |
| 4.3 Förändringar i omvärlden/ändrade förutsättningar .....            | 17 |
| 4.4 Ekonomi .....   | 20 |

## 1. Socialnämndens verksamhetsplan

Socialnämndens verksamhetsplan är en del av socialnämndens styrsystem och är ett instrument för planering och styrning. Planen beskriver översiktligt identifierade behovsbilder inom verksamheten samt förändringar i omvärlden som på olika sätt påverkar och styr socialtjänsten. Utifrån dessa behovsbilder uppmärksammas prioriterade områden med utgångspunkt från socialnämndens verksamhetsmål. Pågående och planerade och utvecklingsaktiviteter är sammanställda i en handlingsplan med tidplan och för genomförande.

Verksamhetsplanen inklusive handlingsplanen följs upp under våren varje år. Uppföljningen ligger sedan till grund för den reviderade verksamhetsplanen som presenteras varje höst i samband med Socialnämndens budget och revideras årligen.

## 2. Socialnämndens uppdrag

Socialnämnden ansvarar på uppdrag av Kommunfullmäktige för socialtjänsten i Ekerö kommun. Uppdraget styrs av socialnämndens reglemente (beslutat av kommunfullmäktige), Ekerö kommuns mål och riktlinjer samt nationella mål och lagar för området.

De huvudsakliga lagarna som styr socialnämndens uppdrag är socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). ~~Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och patientlagen (PL) styr uppdraget avseende särskilt boende för äldre samt daglig verksamhet och bostad med särskild service enligt LSS.~~ Vidare tillämpas hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och patientlagen (PL) i uppdraget avseende särskilt boende för äldre samt daglig verksamhet och bostad med särskild service enligt LSS.

Socialnämndens uppdrag är i övrigt att;

- Svara för att barn/unga och familjer, vuxna som inte klarar sin försörjning eller har missbruksproblematik samt äldre personer och personer med fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar får det stöd och den hjälp de har rätt till enligt lagar, mål och riktlinjer för området. Socialnämnden svarar även för mottagande av nyanlända invandrare och ensamkommande asylsökande barn.
- Svara för att myndighetsutövning sker på ett likvärdigt och rättssäkert sätt.
- Svara för att insatser och tjänster enligt SoL och LSS i egen regi utförs med god kvalitet.
- Svara för ett effektivt resursutnyttjande av tjänster och verksamheter som motsvarar behoven.
- Samverka med andra huvudmän och organisationer så att de samlade insatserna för den enskilde har god kvalitet och bidrar till att denne kan leva ett självständigt liv.

I sitt uppdrag har socialnämnden även att beakta de kommunövergripande styrdokument och mål som berör nämndens ansvarsområde, bl a;

- Ekeröalliansens politiska plattform för mandatperioden 2018-2022
- Handlingsplan mot våldsbejakande extremism
- Digital agenda
- Gestaltningpolicy
- Översiktsplan för Ekerö kommun
- **Riktlinjer för god ekonomisk hushållning**

Socialnämnden ska verka för att behov och förutsättningar hos de medborgare som omfattas av socialtjänstlagen beaktas i samhällsplaneringen. Socialnämnden ska i detta avseende ha god kunskap om medborgarnas levnadsvillkor. Socialnämnden har också att svara för information om kommunens verksamheter riktad till socialtjänstens målgrupper.

### 3. Socialnämndens verksamhetsmål

Kommunfullmäktige har antagit Ekeröalliansens politiska plattform för mandatperioden 2018-2022. Plattformen innehåller 93 målsättningar som ska nås inom mandatperioden inom 11 områden. Dessa 11 målområden har fastställts av kommunfullmäktige. De 93 målsättningarna har fördelats mellan kommunens nämnder utifrån ansvarsområden. De målområden och målsättningar som avser socialnämnden är:

#### ***Målområde: En god integration***

1. Utredda etableringslån istället för bidrag vid det glapp som uppstår mellan nyanländas ersättning från Migrationsverket och Försäkringskassan för att markera en tydlig förväntan på att pengarna ska betalas tillbaka.
2. Inför mentorskapsprogram där nyanlända kan få etablerade svenskar som mentorer.
3. Krav på att den nyanlände aktivt ska delta i språkundervisningen. Uteblivet deltagande kan resultera i uteblivet bidrag.
4. Obligatorisk introduktion till vår kultur och samhällsstruktur.
5. Reformera försörjningsstödet så att alla som får bidrag från kommunen också möts av tydliga krav på motprestation.

#### ***Målområde: Ekerö ska vara Sveriges bästa kommun att åldras i***

6. Bryta den ofrivilliga ensamheten
7. Säkerställa valfrihet, hög kvalitet och ett värdigt bemötande.
8. Förenkla biståndshandläggning och underlätta ansökningshantering.
9. Erbjud stöd och tillgänglighetsanpassning för äldre som vill bo kvar i det egna hemmet.
10. Investera i och utveckla användandet av välfärdsteknik.
11. Större valfrihet gällande mat inom äldreomsorgen.
12. Anpassa hemtagningstiden vid sjukhusvård så att individen får en god omvårdnad i hemmet eller i det särskilda boendet.

Utöver kommunfullmäktiges mål har socialnämnden fastställt tre målområden med tillhörande viljeyttring och mål:

**Målområde: Individen i centrum**

*Viljeyttring:* Socialnämndens stöd och insatser präglas av flexibilitet och utgår från en helhetssyn på individuella behov. Samordnade och tidiga insatser stärker individens delaktighet och möjliggör ett självständigt liv.

13. Tillhandahålla stöd som möjliggör för den enskilde att leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.

**Målområde: Kvalitetssäkrad socialtjänst**

*Viljeyttring:* Socialnämnden utför systematisk uppföljning för att säkerställa kvaliteten i socialtjänstens insatser och i myndighetsutövningen. Socialtjänstens arbetssätt och insatser utvärderas och utvecklas utgående från forskning och beprövad erfarenhet.

14. Ha en rättssäker myndighetsutövning och erbjuda kvalitetssäkrade insatser.

**Målområde: Smart resursanvändning**

*Viljeyttring:* Socialnämnden värnar om ett effektivt utnyttjande av kommunens resurser genom en hållbar ekonomisk planering. Socialtjänsten fokuserar på att förenkla processer, följa upp effekter av insatser och samverka med andra aktörer för att möta medborgarnas behov på ett resurseffektivt sätt.

15. Använda socialtjänstens resurser på ett hållbart och effektivt sätt för att möta medborgarnas behov.

## 4. Förutsättningar och analys

### 4.1 Behovsbilder

Här beskrivs, utifrån medborgarnas behov, områden för fortsatt utveckling vilka bör uppmärksammas under planeringsperioden. Behovsbilderna har identifierats genom uppföljningar på individ- och verksamhetsnivå, socialtjänstens uppsökande arbete, samarbete med övriga kommunala verksamheter samt verksamhet bedriven av andra huvudmän.

### *Barn och unga*

- Ökat antal barn som har behov av insatser och placering utanför hemmet – ställer krav på fungerande samverkan mellan inblandade aktörer.
- Ökade möjligheter till insatser på hemmaplan för att motverka behovet av externa placeringar.
- Ungdomar i riskzon – Ökad droganvändning, hot och våld. Behov av ökade förebyggande, stärkt samverkan och tidiga insatser för att stävja den negativa utvecklingen.
- Insatser för att möta ensamkommande barn- och ungdomars behov av stöd att klara skola, försörjning och bostad.
- Familjer med komplex problematik som är i behov av stöd från flera av socialförvaltningens enheter.
- Översyn av organisation för att säkerställa rättssäker handläggning av ärenden

### *Vuxna*

- Unga vuxna utan egen försörjning där flera har samsjuklighet.
- Fler unga vuxna med neuropsykiatriska diagnoser ställer krav på flexibla lösningar inom socialtjänsten för att tillgodose behoven.
- Hållbara lösningar för personer utan fast bostad.
- Utveckling av arbete med våld i nära relationer utifrån en ökad ärendetillströmning.
- Ökat behov av insatser från socialtjänsten när andra huvudmän inte lyckas i sina uppdrag.
- Ökat mottagande av kvotflyktingar som i sin tur medför behov av stöd i vardagen.

### *Äldre*

- Ökat platsbehov inom vård- och omsorgsboende med anledning av att befolkningsprognosen visar på ett snabbt stigande antal äldre i kommunen.
- Allt fler äldre med flera diagnoser och omfattande omvårdnadsbehov.
- Fler äldre med flera diagnoser och omfattande omvårdnadsbehov ställer även krav på kompetensförsörjning till äldreomsorgen.

### *Personer med funktionsnedsättning*

- Stöd till personer med funktionsnedsättning för ökad självständighet.
- Behov av att i större omfattning kunna erbjuda hög kvalitet och individuellt anpassat stöd för personer med funktionsnedsättning som vill att komma ut i arbete.

## Generellt

- Våld i nära relationer – nya riktlinjer rutiner där stöd och insatser även vänder sig till våldsutövare.
- Behov av ett bredare insatsutbud inom integrationsområdet för att möjliggöra övergången från försörjningsstöd till arbetsmarknaden för nyanlända som kommit ur etableringen. Samverkan med andra myndigheter och aktörer inom kommunen.
- Digital transformation – Utveckling av arbetssätt och metoder för att möta förväntningar på digitala tjänster inom socialtjänsten.
- Anhörigstöd – utveckling av anhöriglänk för anhöriga till personer med funktionsnedsättning och fortsatt utveckling av anhörigstöd via öppna verksamheten Omtanken.
- Bostäder för särskilda målgrupper – Utveckling av gemensamma arbetssätt för att på bästa sätt tillgodose behoven inom socialtjänsten. Utvecklingen förutsätter ett brett samarbete för bostäder inom kommunen.
- Behov av fortsatt satsning på öppenvård för att stärka det förebyggande arbetet och med tidiga insatser.

## Befolkningsprognos

- Folkmängden på Ekerö ökar stadigt under planeringsperioden och fortsätter att stiga fram till 2030. I åldersgruppen barn ~~0-19~~ 0-18 år beräknas en ökning om ca ~~267~~ 100 personer under planeringsperioden. År 2030 beräknas antalet barn och unga ha stigit med ~~1540~~ ca 1200 personer. Det ställer krav på förebyggande arbete för unga och samordning av resurser inom kommunen.
- Även antalet äldre fortsätter att öka. Gruppen 65+ ökar med ~~260~~ 200 personer under planeringsperioden. Gruppen 65-79 minskar dock något under perioden, medan gruppen 80 år och äldre ökar med 240 personer. I stort sett hela ökningen (ca 240 personer) tillhör gruppen 80 år och äldre. Fram till år 2030 beräknas denna ålderskategorin 80 år och äldre öka med ca ~~940~~ 800 personer. Denna ökning är av betydande vikt för utvecklingen i socialnämndens verksamhet.



## 4.2 Verksamheternas nuläge och identifierade utvecklingsområden

För de målområden som kommer ingår i Ekeröalliansens politiska plattform för mandatperioden anges de mätindikatorer som socialnämnden fastställt för respektive målsättning samt en kort beskrivning av pågående arbete i riktning mot målen.

### Målområde: En god integration

| Mål:   | Indikator:   | Bortre tidsgräns för indikatorn: | Kommentar/nuläge:  |
|--|--|----------------------------------|--|
| Utreda etableringslån istället för bidrag vid det glapp som uppstår mellan nyanländas ersättning från Migrationsverket och Försäkringskassan för att markera en tydlig förväntan på att pengarna ska betalas tillbaka. | Utredning om införande av etableringslån är presenterad för socialnämnden.   | 2019                             | Utredning av förslaget om etableringslån presenterades för socialnämnden i december 2018.  |
| Införa mentorsskapsprogram där nyanlända kan få etablerade svenskar som mentorer.  | Alla nyanlända erbjuds matchning med etablerade svenskar genom samverkan med civilsamhället.                                   | 2019                             | Alla nyanlända erbjuds vänskapsmatchning med etablerade svenskar genom överenskommelse mellan socialnämnden och Ekerö pastorat <del>för 2019</del> i form av IOP (Idéburet offentligt partnerskap) för 2020.                 |
| Krav på att den nyanlände aktivt ska delta i språkundervisningen. Uteblivet deltagande kan resultera i uteblivet bidrag.   | Den enskildes deltagande i SFI kontrolleras i utredningsprocessen för ekonomiskt bistånd.                                      | 2020                             | Aktivt deltagande i svenskundervisning kontrolleras i utredningsprocessen, i enlighet med socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd.  |
| Obligatorisk introduktion till vår kultur och samhällsstruktur.  | Deltagande i Självständighet 365 med fördjupad samhällsorientering sker när grundläggande kunskaper i svenska språket uppnåts. | 2020                             | Deltagande i Självständighet 365 sker för <del>de nyanlända som uppnått grundläggande kunskaper i svenska språket</del> . <b>alla som klarat SFI B.</b>  |
|  | Personer som ännu inte har påbörjat etablering erbjuds efter biståndsbedömning insatsen socialt integrationsstöd.              | 2020                             | Insatsen socialt integrationsstöd erbjuds <del>vissa av dem som ännu inte har påbörjat etablering</del> . <b>alla som ännu inte har påbörjat etablering och som bedöms ha behov av extra stöd i sin integrationsprocess.</b> |
| Reformera försörjningsstödet så att alla som får bidrag från kommunen också möts av tydliga krav på motprestation.   | Tydliga krav på motprestation framgår av socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd.                                     | 2020                             | <b>Socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd innehåller krav på motprestation, vilka kommer att förtydligas i samband med att riktlinjerna revideras. Socialnäm-</b>  |



| Mål: | Indikator: | Bortre tidsgräns för indikatorn: | Kommentar/nuläge:   |
|------|------------|----------------------------------|---|
|      |            |                                  | dens riktlinjer för ekonomiskt bistånd reviderades i juni 2020 med bl a förtydligade krav på motprestation från den enskilde. |

**Målområde: Ekerö ska vara Sveriges bästa kommun att åldras i**

| Mål:   | Indikator:   | Bortre tidsgräns för indikatorn: | Kommentar/nuläge:   |
|--|--|----------------------------------|---|
| Bryta den ofrivilliga ensamheten.                              | Delmål: Kartläggning av förekomst är presenterad för socialnämnden.  | 2020                             | Socialförvaltningen har påbörjat planeringen för ett utvecklingsprojekt när det gäller ofrivillig ensamhet bland äldre, där kartläggning av förekomsten ingår. Intervjuer på temat ofrivillig ensamhet har genomförts med äldre invånare på särskilt boende, bland brukare i ordinärt boende och inom kommunens öppna verksamheter. En rapport med en samlad kartläggning av ofrivillig ensamhet bland äldre i kommunen kommer att presenteras för Socialnämnden i december 2020. |
| Säkerställa valfrihet, hög kvalitet och ett värdigt bemötande. | Minst 90 % av brukarna i Socialstyrelsens brukarundersökning avseende hemtjänst upplever att de har fått välja utförare. | 2022                             | 87% av brukarna med hemtjänstinsatser upplevde att de hade fått välja utförare i Socialstyrelsens brukarundersökning 2018. 84% av brukarna med hemtjänstinsatser upplevde att de hade fått välja utförare i Socialstyrelsens brukarundersökning 2019.   |
|  | Minst 90 % positiva svar om helhetssyn i Socialstyrelsens brukarundersökning avseende hemtjänst och särskilt boende.     | 2022                             | 94% positiva svar för hemtjänst och 80% positiva svar för särskilt boende i Socialstyrelsens brukarundersökning 2018. 92% positiva svar för hemtjänst och 81% positiva svar för särskilt boende i Socialstyrelsens brukarundersökning 2019.   |
|  | Minst 90 % positiva svar om bemötande i Socialstyrelsens brukarundersökning avseende hemtjänst och särskilt boende.      | 2022                             | 100% positiva svar för hemtjänst och 97% positiva svar för särskilt boende i Socialstyrelsens brukarundersökning 2018. 98% positiva svar för hemtjänst och 96% posi-  |

| Mål:   | Indikator:   | Bortre tidsgräns för indikatorn: | Kommentar/nuläge:  |
|--|--|----------------------------------|--|
|  |  |                                  | tiva svar för särskilt boende i Socialstyrelsens brukarundersökning 2019.  |
| Förenkla biståndshandläggning och underlätta ansökningshantering.  | E-tjänst finns för ansöknings- och handlägningsprocessen.  | 2022                             | Projektet med att skapa en e-tjänst för ansökan om äldreomsorg har inte påbörjats. Digitalisering av blanketterna "Förenklad ansökan om vissa hemtjänstinsatser" och "Inkomstfrågan" har påbörjats. Dessa blanketter kommer att finnas som e-tjänster när den nya externa webben är lanserad.  |
| Erbjuda stöd och tillgänglighetsanpassning för äldre som vill bo kvar i det egna hemmet.                               | Samlad information om tillgänglighetsanpassning finns på kommunens hemsida och i broschyr.   | 2020                             | Information finns men den är inte samlad i broschyr eller på extern webbplats. Informationsmaterialet om kommunens insatser inom äldreomsorg är uppdaterat och innehåller information om tillgänglighetsanpassning.  |
| Investera i och utveckla användandet av välfärdsteknik.  | Minst två nya investeringssatsningar inom området välfärdsteknik genomförs under mandatperioden med syftet att stärka äldres trygghet och självständighet. | 2022                             | Ett tjugotal surfplattor har köpts in för ett pilotprojekt med utbildningsträffar inom öppna verksamheter för äldre. Träffarna har varit mycket uppskattade och uppföljning visar att deltagarna upplever en ökad kunskapsnivå efter avslutad utbildning. Socialförvaltningen har under året arbetat med att utifrån Socialnämndens digitala agenda ta fram förslag på ytterligare konkreta välfärdstekniska satsningar som kan genomföras under hösten. |
| Större valfrihet gällande mat inom äldreomsorgen.  | Delmål: Kost- och måltidsprogram för hemtjänst och särskilt boende är fastställt av socialnämnden.   | 2020                             | Framtagande av kost- och måltidsprogram har inte påbörjats. Arbetet med att ta fram ett förslag till kost- och måltidsprogram är påbörjat. Förslaget presenteras för socialnämnden under hösten 2020.  |
| Anpassa hemtagningstiden vid sjukhusvård så att individen får en god omvårdnad i hemmet eller i det särskilda boendet. | Delmål: Uppdrag till hemtjänstutförare vad gäller inställetid är förändrat och implementerat.  | 2019                             | Alla avtal med hemtjänstutförare har sagts upp och förfrågningsunderlaget har justerats vad gäller exempelvis inställetid. Under hösten bereds utförarna möjlighet att ansöka på nytt. Ekerö   |

| Mål: | Indikator: | Bortre tidsgräns för indikatorn: | Kommentar/nuläge:  |
|------|------------|----------------------------------|--|
|      |            |                                  | kommun följer överenskommen med regionen om utskrivning från slutenvård utan avvikelser. |

Socialnämndens övriga mål är av karaktären strävansmål. Nuläget i verksamheten kring respektive mål beskrivs därför mer utförligt. Nulägesbeskrivningen utgår bl a från genomförda uppföljningar, aktuella förändringar i omvärlden och pågående utvecklingsarbeten. Beskrivningen kompletteras även med identifierade utvecklingsområden som sedan ligger till grund för handlingsplanen i kapitel 5.

### **Målområde: Individen i centrum**

*Viljeyttring:* Socialnämndens stöd och insatser präglas av flexibilitet och utgår från en helhetssyn på individuella behov. Samordnade och tidiga insatser stärker individens delaktighet och möjliggör ett självständigt liv.

6. Tillhandahålla stöd som möjliggör för den enskilde att leva ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar.

### *Nuläge*

Målgruppen, främst unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, ökar och ställer krav på socialtjänsten att utforma insatser och uppdrag som tillgodoser individens olika behov för ökad självständighet. En förutsättning för att kunna tillgodose behoven bygger på såväl extern som intern samverkan.

Med anledningen av detta har ett projekt för samordnat stöd till personer 18-35 år med neuropsykiatriska diagnoser genomförts. Projektet avslutades hösten 2019 och har mynnat ut i en arbetsmetod, Ekerömetoden, som är en blandning mellan olika evidensbaserade arbetssätt för att skapa möjligheter till en mer självständig livssituation för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Modellen utgår från delaktighet, samverkan med andra myndigheter och aktörer, och tydlig kommunikation. ~~Arbetsmetoden ska nu implementeras i ordinarie verksamhet.~~ **Arbete med att implementera Ekerömetoden i ordinarie verksamhet fortgår. Tillsammans med kommunens kommunikationsenhet tas en bok om Ekerömetoden fram.**

Socialtjänsten möter i större utsträckning familjer med komplexa **sammansatta** behov och där stöd från flera av myndighetens enheter **behövs**. Det ställer ökade krav på att kunna erbjuda flexibla och samordnade insatser. Under en workshop med representanter från boendestöd, hemtjänst och samtliga enheter inom socialförvaltningen identifierades ett antal utvecklingsområden i syfte att stärka arbetet kring dessa familjer. ~~Behov av samverkan och helhetssyn, möjligheter att arbeta mer teambaserat och utveckla en intern SIP (samordnad individuell plan) samt möjligheter att kunna erbjuda flexibla insatser är några av de områden som socialkontoret arbetar vidare med.~~

Utifrån de identifierade utvecklingsområdena har en arbetsmodell tagits fram med syfte att förbättra samordningen och den interna samverkan i ärenden som rör familjer med komplexa behov. För att testa arbetsmodellen som tagits fram genomförs ett pilotprojekt fram till sommaren 2021, med avsikt att arbetsmodellen därefter ska kunna implementeras i verksamheten.

Inom ramen för SKR:s utvecklingsprogram Innovationsguiden ~~påbörjar~~ ~~socialkontoret~~ ~~socialförvaltningen~~ ~~tillsammans med representanter för öppna verksamheter och anhörigstöd~~ ett arbete med att kartlägga förekomsten av ofrivillig ensamhet bland äldre personer. ~~Utvecklingsprogrammet avslutas under hösten 2020 och en kartläggning av ofrivillig ensamhet bland äldre personer presenteras för socialnämnden. Målsättningen för 2021 är att påbörja arbete med implementering i verksamheten av någon eller några av de idéer som arbetats fram inom utvecklingsprogrammet för att bryta ofrivillig ensamhet bland äldre personer. I målsättningen ingår även att civilsamhället ska delta i kommande arbete.~~ ~~är att även civilsamhället ska delta i kommande utvecklingsarbete.~~

Satsningar för att stärka nyanländas möjlighet till snabb etablering fortgår i enlighet med kommunens modell "Självständighet 365". En större andel av de personer som anländer till Sverige idag är skvotflyktingar. För många hindras integrationsprocessen på grund av traumatiska upplevelser med psykisk ohälsa som följd. En del av personerna kan inte läsa och skriva vilket också gör att man står längre ifrån att kunna påbörja studier i svenska. Inom socialtjänsten finns därför två integrationsstödjare vars uppdrag innebär att ge praktiskt stöd i bostaden, hjälp i kontakterna med olika samhällsfunktioner etc. Integrationsstödjarna arbetar även som stöd till ensamkommande ungdomar i eget boende.

Kommunens integrationsprogram "Självständighet 365" har haft en mycket positiv effekt för de nyanlända personer som deltagit i praktik och arbete avseende språkkunskaper, ökat självförtroende och ambitioner för sig själva och deras familjer. Deltagande i programmet har även lett till ett förstärkt föräldraskap eftersom även de vuxna relativt snabbt blir delaktiga i samhället och inte bara barnen via sin skolgång. För att kunna tillgodogöra sig programmet och kunna gå vidare till arbete och studier efter slutförande krävs att man måste ha grundläggande kunskaper i svenska (SFI B).

Under covid-19-pandemin har Migrationsverket pausat anvisningarna av nyanlända till kommunen. Under hösten 2020 förväntas dock mottagandet återupptas. I år och nästa år tar kommunen främst emot kvotflyktingar, vilka i många fall bedöms stå längre från arbetsmarknaden än de nyanlända som kommit tidigare år. Samtliga kvotflyktingar beviljas därför insatsen integrationsstödjare från den dag de tas emot i Ekerö kommun. Syftet är att erbjuda ett stöd för att snabbare lotsa dessa familjer in i samhället. Det är ett praktiskt stöd som erbjuds dels i hemmet och dels som ett stöd för att etablera kontakt med sjukvård och övriga myndigheter. ~~Integrationsenheten~~ ~~Vuxenheten~~ bedömer att stödet är mycket viktigt men att många personer ändå inte kommer att vara självförsörjande vid etableringstidens slut utan i behov av försörjningsstöd på en långsammare integrationsprocess.

Under etableringsperioden arbetar socialförvaltningen aktivt med boendelotsar och bosökarkurser för att stötta familjerna att hitta egna bostäder. Det är dock en stor utmaning och flera familjer behöver fortsatt stöd från socialtjänsten utifrån boendesituationen även efter etableringsperioden.

Socialtjänsten medverkar i planeringen av nybyggnation i kommunen utefter behovet av varierade bostäder för olika målgrupper såsom personer med särskilda behov, funktionsnedsättningar, personer med låg- eller ingen egen inkomst etc.

Socialnämnden har reviderat prognosen för behovet av lokalresurser och bostäder för perioden ~~2020-2021~~-2030. Prognosen bidrar till den övergripande planeringen i kommunen utifrån socialnämndens uppdrag och förutsättningar.

Behovet av ändamålsenliga lösningar för stöd till självständigt boende samt insatser till personer i akuta situationer upptar en allt större del av de behov som socialförvaltningen möter. Utöver att få tillgång till bostäder och använda de effektivt finns behov av att se över hur socialförvaltningen arbetar med att direkt stödja personerna i det omedelbara skedet men även i att skapa förutsättningar för ett långsiktigt självständigt boende.

Vidare har socialförvaltningen inom ramen för målområdet "individen i centrum" utvecklat den nya verksamheten "Arbetsupport". Verksamheten har utformats för att kommunen i egen regi ska kunna erbjuda hög kvalitet och individuellt anpassat stöd för personer med funktionsnedsättning som vill att komma ut i arbete, oavsett om personen har insatser via LSS eller SoL. Under planeringsperioden fortsätter utvecklingen av den nya verksamheten.

Befolkningsprognosen visar att antalet personer som är 80 år och äldre kommer att öka drastiskt under planeringsperioden. Äldreomsorgen är en personalintensiv sektor och utförare vittnar om svårigheter att rekrytera personal med undersköterskekompetens som vill arbeta inom vård- och omsorg. Det ställer krav på socialtjänsten att utveckla såväl det förebyggande arbetet som insatserna i ordinärt boende **samt möjliggöra för kompetensutveckling för personal inom äldreomsorgen.**

Inom ramen för planeringen av vård- och omsorgsboende förs en dialog med Trygghem bostads AB om utformningen av nästa planerade vård- och omsorgsboende i Träkvista. Socialförvaltningen och fastighetskontoret **enheten** arbetar gemensamt för att ta fram en plan för boendeförsörjning till dess att boendet är klart. ~~Under planeringsperioden kommer Ekgården att byggas om, vilket också påverkar det kortsiktiga platsbehovet.~~ **Ett nytt boende planeras på Tranholmen vilket ska ersätta Ekgården januari 2023.** Teknik- och exploateringskontoret **enheten** samt planenheten tar det långsiktiga behovet av platser i vård- och omsorgsboende i beaktande i samhällsplaneringen.

#### *Utvecklingsområden*

- Utifrån socialtjänstens uppdrag, utveckla flexibla insatser för att möta målgrupper/familjer med behov av stöd från flera enheter.
- Insatser för stärkta möjligheter för egen försörjning för nyanlända invandrare innan etableringsperiodens avslut.

- Förstärkning av arbetet med att finna vägar till egen försörjning bland nya ärenden inom ekonomiskt bistånd samt ärenden inom missbruksområdet.
- Utveckling av strukturerade arbetssätt gällande boendeformer för personer med särskilda behov.
- Utveckling av arbetssätt med individuellt anpassat stöd för personer med funktionsnedsättning som vill att komma ut i arbete.
- Utveckling av arbetet för att motverka ofrivillig ensamhet.
- Översyn och utveckling av förebyggande insatser och verksamheter för äldre.
- Möjliggöra kompetensutveckling till personal inom äldreomsorgen.
- Fortsatt utbyggnad av särskilt boende för äldre samt medverkan i planeringen av andra boendeformer för äldre i kommunen.

#### **Målområde: Kvalitetssäkrad socialtjänst**

*Viljeyttring:* Socialnämnden utför systematisk uppföljning för att säkerställa kvaliteten i socialtjänstens insatser och i myndighetsutövningen. Socialtjänstens arbetssätt och insatser utvärderas och utvecklas utgående från forskning och beprövad erfarenhet.

6. Ha en rättssäker myndighetsutövning och erbjuda kvalitetssäkrade insatser.

#### *Nuläge*

Socialkontoret utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet inom ramen för socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Ledningssystemet förs in i ett digitalt verktyg och kan på ett bättre sätt integreras med övriga kvalitetsuppföljningar avseende verksamheter och hälso- och sjukvård. Syftet är att få en mer sammanhållen uppföljning av kvaliteten inom socialtjänstens verksamhetsområden. Inom ramen för målet om rättssäker och kvalitetssäkrad socialtjänst fortgår socialförvaltningens arbete med att utveckla socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) med stöd av den digitala plattformen Stratsys. Nästa steg i arbetet med Stratsys är att implementera plattformen i egenregiverksamheten.

Under hösten 2019 anställdes en kvalitetsutvecklare inom socialförvaltningen vilket lett till att ett ökat antal kvalitetsuppföljningar av socialtjänstens verksamheter kunnat genomföras. Under 2021 fortskrider arbetet med dessa intensifierade kvalitetsuppföljningar.

Socialnämnden genomför **därtill**, utifrån risk- och väsentlighetsanalys, internkontroller inom prioriterade områden. Internkontrollen är ett verktyg för uppföljning och kvalitetssäkring av verksamheten.

Möjligheten att jämföra kvalitet mellan kommuner ökar genom nationella Öppna jämförelser. Inom ramen för FOU-enheterna pågår arbete för att kvalitetssäkra dessa jämförelser mellan kommunerna.

Fortsatt utveckling av arbetsmetoder och tillgängliga insatser för att kunna genomföra flera tidiga insatser till barn, unga, familjer och vuxna inom nämndens samtliga verksamhetsområden.

Socialtjänstens utveckling av öppenvårdsinsatser för familjer, barn och ungdomar har inneburit att antalet placeringar av barn och ungdomar har kunnat minskas under tidigare år. Under senare år har däremot antalet placeringar ökat bl a till följd av ökat drog- och alkoholanvändande bland ungdomar. Ett annat problem är ökad psykisk ohälsa hos unga. Ett sätt att stävja utvecklingen är ytterligare satsningar på öppenvårdsinsatser och Familjeteamets arbete i syfte att både möta en ökande målgrupp men också möjlighet att utveckla samarbetet med andra för familjerna viktiga instanser såsom BVC och förskola, skola.

**FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, fick status som svensk lag 1 januari 2020. Detta innebar för socialnämnden, såväl som för andra myndigheter, att det i alla beslut som får påtagliga direkta eller indirekta konsekvenser för barn behöver göras en barnkonsekvensanalys. I kommunen finns nu en rutin för barnkonsekvensanalys av de beslut som nämnden fattar och för de beslut som fattas genom delegation från nämnden. Arbete med fortsatt implementering av barnkonventionen fortgår inom socialförvaltningen under planeringsperioden.**

Fortsatt satsning på det utökade insatsutbudet inom öppenvården Omtanken för personer med riskbruk, missbruk eller beroendeproblematik som efter en inledande prövning får möjlighet till öppenvård med socialsekreterare. Anhöriga till personer med beroendeproblematik har fortsatt tillgång till prövningsfria samtal.

Antalet inkommande ärenden som rör våld i nära relation har ökat under året, liksom antalet placeringar i skyddat boende. Det pågår ett arbete med att ta fram nya ~~riktlinjer~~ **rutiner** för arbetet med våld i nära relationer **utifrån de riktlinjer socialnämnden har fastställt. Riktlinjerna Rutinerna** kommer även omfatta insatser till våldsutövare.

Utbildning av palliativa ombud inom äldreomsorgen ~~fortgår och genomförs nu~~ **har genomförts** inom hemtjänsten. Satsningen omfattar såväl kommunal- som privata utförare. **Utbildningar sker fortsättningsvis löpande. Därtill erbjuder PKC erbjuder reflektion med anledning av covid-19 för såväl särskilt boende för äldre, hemtjänsten samt boendeenheter inom LSS.**

För att få stöd i att konkretisera arbetet mot målet att bryta den ofrivilliga ensamheten bland äldre ~~kommer~~ **har** representanter från socialförvaltningen ~~att delta~~ **under 2019 och 2020 deltagit** i ett utvecklingsprogram, kallat Innovationsguiden, som anordnas av SKR. Programmet, som baseras på tjänstedesign, ger en grund för att på ett genomtänkt sätt kunna ta fram innovativa lösningar på konkreta samhällsutmaningar inom offentlig sektor. **Under 2021 är målsättningen att påbörja arbete med implementering i verksamheten av någon eller några av de idéer som arbetats fram inom utvecklingsprogrammet.**



Inom ramen för målområdet rättssäker och kvalitetssäkrad socialtjänst finns en målsättning att alla vård- och omsorgsboenden i kommunen ska vara Silviacertifierade, vilket innebär att all personal har genomgått utbildning i demensvård enligt Silviahemmets vårdfilosofi. Ekgården är sedan 2013 en Silviacertifierad vårdenhet. Under 2021 kommer även samtlig personal vid Söderströmgården genomgå utbildning för Silviacertifiering.

#### *Utvecklingsområden*

- Utveckling av metoder för systematisk uppföljning av utförare inom socialtjänsten.
- Utveckling av metoder för att kunna mäta effekter av nya insatser och satsningar inom socialtjänsten.
- Evidensbaserad praktik – Utveckling inom evidensbaserade arbetssätt inom socialtjänsten.

#### **Målområde: Smart resursanvändning**

*Viljeyttring:* Socialnämnden värnar om ett effektivt utnyttjande av kommunens resurser genom en hållbar ekonomisk planering. Socialtjänsten fokuserar på att förenkla processer, följa upp effekter av insatser och samverka med andra aktörer för att möta medborgarnas behov på ett resurseffektivt sätt.

6. Använda socialtjänstens resurser på ett hållbart och effektivt sätt för att möta medborgarnas behov.

#### *Nuläge*

Socialnämnden genomförde våren 2019 en kostnadsanalys för att bl a belysa hur Ekerö kommuns kostnader ligger till i förhållande till andra kommuner, uttryckt som kostnad per brukare (KPB). Kostnadsanalysen omfattar äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättning. ~~Slutsatser från analysen ligger till grund för budgetförslaget för planeringsperioden.~~ **Åtgärder med anledning av analysen har redan genomförts under 2020, därtill ligger återstående slutsatser från analysen till grund för budgetförslaget för planeringsperioden.**

~~Ny avgiftsmodell planeras införas inom äldreomsorgen under 2020. Förändringarna rör främst insatser inom hemtjänst. Den nya avgiftsmodellen bygger på en timtaxa för beviljad tid. Syftet med förändringen är att skapa en avgiftsmodell som är enkel att förstå, där man på förhand kan beräkna sin preliminära avgift och som är enkel att administrera.~~

Inom ramen för en hållbar resursanvändning görs även översyn av övriga taxor och egenavgifter inom socialtjänsten. Nya hyresprinciper för boende i vård- och omsorgsboende samt bostad med särskild service enligt LSS ~~införs under 2020~~ **planeras införas under 2021.**

Utifrån socialnämndens digitala agenda planeras digitala satsningar i syfte att effektivisera arbetsprocesser och öka socialtjänstens tillgänglighet. Satsningarna omfattar bland annat digitala beslut

och information via digital myndighetsbrevlåda, satsning på digitala diktafoner (s.k. taligenkänning) inom handläggning inom barn- och ungdomsenheten samt enklare e-tjänster. **Vidare sker satsning mot säkra digitala möten för att säkerställa högt ställda krav på informationssäkerhet. Därtill genomförs under planeringsperioden fortsatt välfärdstekniksatsning i syfte att öka äldres trygghet och självständighet. Inom de förebyggande verksamheterna för äldre fortsätter satsningen med teknikträffar där äldre får stöd och hjälp i att hantera surfplattor och utbildning kring användbara appar och digitala hjälpmedel.**

Under planeringsperioden kommer ny upphandling av verksamhetssystem att genomföras. Arbetet med att ta fram en kravspecifikation **har under 2019 och 2020** genomförs tillsammans med representanter från socialförvaltningens olika enheter och i samverkan med andra kommuner. **Nästa steg i upphandlingsprocessen är tilldelning och införande, vilket sker under planeringsperioden.**

Ekerö kommuns lokala samverkansmodell för personer med demensutveckling och deras anhöriga fortsätter regelbundet och utvecklas utifrån lokala behov. **Revidering av samverkansmodellen pågår utifrån Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom samt Region Stockholms regionalt vårdprogram 2019 kognitiv sjukdom. Under planeringsperioden deltar Ekerö kommun, via Svenskt Demenscentrum, i ett projekt utifrån Socialstyrelsens framtagna standardiserade insatsförlopp för personer med demenssjukdom. Ekerö är en av fem utvalda kommuner som tackat ja. I projektet kommer Ekerö kommun, med hjälp av stimulansmedel från Socialstyrelsen, arbeta med att förbättra samverkan vad gäller vård- och omsorg avseende de demenssjuka och stöd till deras anhöriga.**

Socialtjänsten har stärkt samverkan med skola/förskola, kultur och fritid samt polisen på både individnivå och strukturell nivå. Socialförvaltningen deltar bl a i polisens lokala organisation och i operativ verksamhet.

Ekerö kommuns modell för samverkan med civilsamhället stärks då fler förvaltningar ingår i kommunens samverkansorgan. Socialförvaltningen ingår i samverkansorganet. Fortsatt samverkan med Ekerö pastorat kring vänskapsmatchning, återbruksnätverk för möbler samt sysselsättning.

### *Utvecklingsområden*

- ~~Analys och konsekvenser av genomförd kostnadsanalys~~ **Fortsatt arbete med åtgärder till följd av den genomförda kostnadsanalysen.**
- ~~Utveckling av informations- och kommunikation med fokus på kommunens nya hemsida.~~
- Öka användandet av välfärdsteknik inom äldreomsorgen – utmaning för brukare och personal.
- Samverkan med civilsamhället för att komplettera socialtjänstens insatser och förebyggande arbete.
- Genomgång och analys av insatsutbudet inom hemtjänst med syfte att erbjuda resurseffektiva insatser.

### 4.3 Förändringar i omvärlden/ändrade förutsättningar

Förändringar i omvärlden som bedöms kunna påverka socialtjänstens arbete under planeringsperioden är bl a:

- Under 2020 har socialnämndens verksamhet varit starkt påverkad av covid-19 och det finns indikatorer som pekar på att covid-19 fortsatt kan komma att medföra konsekvenser för socialtjänstens arbete. Exempelvis har arbetslösheten i kommunen ökat något på grund av covid-19, men någon större påverkan på exempelvis försörjningsstödet har hittills inte skett. Det kan inte uteslutas att antalet hushåll i behov av försörjningsstöd kommer att öka under planeringsperioden. Det finns även anledning att befara att personer som redan har försörjningsstöd och står längre från arbetsmarknaden kommer att kvarstå under längre tid. Vidare kan ytterligare insatser och åtgärder för att möta psykisk ohälsa på grund av covid-19 komma att behöva genomföras.
- Organisationsförändring. Socialnämnden har fr o m den 1 maj 2020 övergått från beställar- till förvaltningsorganisation. Samtidigt övergick det politiska ansvaret för intern produktion omsorg från kommunstyrelsen till socialnämnden. Under 2021 fortgår arbetet med organisationsförändringen internt inom socialförvaltningen.

Ny lagstiftning och utredningar som på olika sätt kan komma att påverka socialtjänstens uppdrag:

- ~~Barnkonventionen blir lag fr o m 1 januari 2020. Barnens rättigheter ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i ärenden som rör barn. Syftar till att skapa ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.~~
- ~~Proposition avseende ändring av LSS-lagstiftningen så att andning och sondmatning ska utgöra grundläggande behov som kan ge rätt till personlig assistans. Förslaget är att lagändringen ska träda i kraft 1 juli 2019. Regeringen har stärkt anslaget för assistansersättning med 150 miljoner kr.~~
- ~~Regeringen har tillsatt en utredning för att se över och lämna förslag på åtgärder som kan främja införandet av välfärdsteknik för äldre. Syftet är att förbättra förutsättningarna för personal och verksamheter inom äldreomsorgen att öka användningen av digitala hjälpmedel.~~
- ~~Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst (SOU2018:32) – förslag på förändring av socialtjänstlagen som innebär fokus förebyggande arbete och socialnämndens roll i samhällsplaneringen.~~
- Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag. I augusti 2020 lämnade utredningen "Framtidens socialtjänst" över till regeringen. Utredningen föreslår att en ny socialtjänstlag ska

ersätta nuvarande lag. Utredningens större förslag handlar om förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, övergripande planering och planering av insatser, kunskapsbaserad socialtjänst samt möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Den nya socialtjänstlagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

- I januari 2019 lämnades betänkandet "Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen" över till övergångsregeringen. Utredningen innehåller förslag till ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning och går under 2020 ut på remiss. Förslaget till ny lag omfattar bl a förslag på statligt ansvar för den personliga assistansen samt nya insatser enligt LSS. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.
- Utredning om välfärdsteknik i äldreomsorgen. I mars 2020 lämnades betänkandet "Framtidens teknik i omsorgens tjänst" över till regeringen. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att möjliggöra ett bredare införande av välfärdsteknik inom äldreomsorgen. Utredningen innehåller bl a författningsförslag som ökar möjligheterna för personer med nedsatt beslutsförmåga att få ta del av välfärdsteknik. Vidare föreslår utredningen även en rad kapacitetshöjande åtgärder för att stärka äldreomsorgens möjligheter till digitalisering. Utredningens ändringsförslag föreslås träda i kraft tidigast den 1 juli 2021.
- Regeringen tillsatte i april 2020 en utredning om hur principen om barnets bästa kan stärkas i samband med bedömning av om tvångsvård enligt LVU ska upphöra. Utredningens förslag kan komma att påverka Socialnämndens uppdrag under planeringsperioden vad gäller myndighetsutövning inom den sociala barn- och ungdomsvården. Uppdraget ska slutredovisas senast den 26 februari 2021.
- Regeringen tillsatte i mars 2020 en utredning med uppdrag att se över reglerna och klargöra rättsläget för boende med särskild service enligt LSS. Syftet med översynen är att den enskilde inte ska drabbas av merkostnader för sitt boende på grund av sin funktionsnedsättning. Uppdraget ska redovisas senast den 23 mars 2021.
- Regeringen tillsatte i juni 2020 en utredning för att se över hur insatser för personer med samsjuklighet med missbruk och annan psykiatrisk diagnos kan ske mer samordnat. Inom ramen för utredningen ska bl a föreslås hur ansvaret kan samlas hos en huvudman samt bli mer patientcentrerad. Beroende på utredningens förslag kan socialtjänstens uppdrag inom detta område komma att påverkas under planeringsperioden. Uppdraget ska redovisas senast den 20 november 2021.

## Aktuella statsbidrag:

- ~~Statsbidrag för att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa 2018-2020~~ – Statsbidraget syftar till att öka kompetensen hos socialtjänsten och stärka samverkan mellan kommun och landsting för att på olika sätt förbättra insatserna för målgruppen.
- ~~Stärkt bemanning om den sociala barn- och ungdomsvården 2016-2020~~ – Pågående satsning för att stärka bemanningen avseende socialsekreterare, administratörer samt arbetsledare.
- ~~Förstärkning av äldreomsorgen~~ – Statsbidrag där kommunerna själva får bestämma hur medlen ska användas inom äldreomsorgen.
- ~~Våld i nära relationer~~ – Utvecklingsmedel för arbete mot våld i nära relationer.
- *Statsbidrag för verksamhet med personligt ombud.*
- *Statsbidrag för att motverka ensamhet bland äldre och öka kvaliteten i vården och omsorgen av demenssjuka.*
- *Statsbidrag för habiliteringsersättning till deltagare inom daglig verksamhet LSS.*
- *Utvecklingsmedel för arbete mot våld i nära relationer.*
- *Uppdrag psykisk hälsa – Stimulansmedel utifrån överenskommelse mellan regeringen och SKR för att stärka den psykiska hälsan, inklusive lägesgemensamma stimulansmedel.*
- *Statsbidrag utifrån överenskommelse mellan regeringen och SKR om äldreomsorg – teknik, kvalitet och effektivitet med den äldre i fokus.*
- *Satsning på stärkt äldreomsorg.*
- *Statsbidrag för satsningen Äldreomsorgslyftet.*
- *Statsbidrag för att subventionera kostnaderna för familjehemsplaceringar.*

- Stimulansmedel för projekt kom samverka kring personer med demenssjukdom och deras anhöriga, via Svenskt Demenscentrum.

Under perioden prioriterar Sveriges Kommuner och ~~Landsting~~ Regioner (SKR) bl a:

~~SKL håller sin kongress i slutet av november. Stycket kompletteras i samband med socialnämndens sammanträde i december.~~

SKR:s kongress beslutade i november 2019 om nya mål för perioden 2020-2023;

- Vital demokrati och effektiv styrning
- Hållbar välfärd och utveckling i hela landet
- Attraktiv arbetsgivare och engagerade medarbetare.

Inom ramen för målet hållbar välfärd och utveckling är ett delmål:

*Socialtjänsten är mer tillgänglig, har högre kvalitet och stärker individens självständighet och är ekonomiskt hållbar.*

Detta mål ligger väl i linje med Socialnämndens målområden Individen i centrum, Kvalitetssäkrad socialtjänst och Smart resursanvändning.

#### 4.4 Ekonomi

Förutsättningarna för att genomföra de utvecklingsområden som identifierats i verksamhetsplanen styrs av socialnämndens budget. De uppdrag och åtgärder som presenteras under prioriterade områden och i handlingsplan ryms inom ramen för budgeten. ~~Socialnämndens budgetram för 2020 är 560,6 mkr. Ramen är jämfört med 2019 utökad med motsvarande 1,1 %. Det innebär att socialnämnden för att klara pris-/löne- och volymförändringar, behöver skapa ett ekonomiskt utrymme med åtgärder om minst 10 mkr. Socialnämndens budgetram för 2021 är ca 564,5 mnkr (netto). I förhållande till 2020 är ramen utökad med ca 3,8 mnkr (motsvarande 0,7 % av nämndens bruttobudget). Det innebär att socialnämnden för att finansiera förväntad volym-, pris- och lönekostnadsutveckling samt prioriterade satsningar 2021 behöver vidta åtgärder som medför ekonomisk effekt om motsvarande ca 19 mnkr (3,3 %).~~